

Yrkande
2026-03-09

L, M, D, KD

Nytt ärende

Yrkande angående – Förstärkt och systematiskt arbete mot könsstympling inom elevhälsa och förskola

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen och kommunfullmäktige:

1. Grundskolenämnden och utbildningsnämnden får i uppdrag att säkerställa att frågor om kvinnlig könsstympling inom ramen för befintligt basprogram och hälsosamtal är obligatoriska, åldersanpassade och tillämpas likvärdigt i hela staden.
2. Grundskolenämnden och utbildningsnämnden får i uppdrag att utveckla rutiner för enhetlig dokumentation och aggregerad, avidentifierad sammanställning av uppgifter om förekomst och misstanke om könsstympling, i syfte att möjliggöra uppföljning inom det systematiska kvalitetsarbetet.
3. Förskolenämnden, grundskolenämnden och utbildningsnämnden får i uppdrag att, i samverkan med Västra Götalandsregionen och Vulvamottagningen vid Angereds närsjukhus, utveckla samverkansformer för tidig upptäckt, medicinsk bedömning, stöd och vård för utsatta barn och unga.
4. Förskolenämnden, grundskolenämnden och utbildningsnämnden får i uppdrag att ta fram ett gemensamt metodstöd för personal inom elevhälsa och förskola avseende förebyggande arbete, identifiering, dokumentation och uppföljning av könsstympling.
5. Grundskolenämnden och utbildningsnämnden får i uppdrag att revidera elevhälsoenkäterna så att frågor om könsstympling och mer konkretiserade frågor om hedersrelaterade normer och begränsningar inkluderas på ett åldersanpassat och barnrättssäkert sätt.
6. Förskolenämnden, grundskolenämnden och utbildningsnämnden ska säkerställa att arbetet integreras i befintligt systematiskt kvalitetsarbete och att aggregerad och avidentifierad uppföljning redovisas till kommunstyrelsen.

Yrkandet

Könsstympling är en allvarlig och oåterkallelig form av hedersrelaterat våld. Den är förbjuden enligt svensk lag och innebär en grov kränkning av barns rätt till kroppslig integritet, hälsa och utveckling. Göteborgs Stad har antagit övergripande planer mot hedersrelaterat våld och förtryck och har etablerade strukturer för elevhälsa och förebyggande arbete. Samtidigt behöver arbetet konkretiseras och kvalitetssäkras när det gäller just könsstympling.

Idag finns det frågor kring kvinnlig könsstympling i checklistan för hälsosamtal. Det är positivt. Men när rutiner inte är uttryckligen obligatoriska, dokumenteras enhetligt eller följs upp på huvudmannanivå riskerar arbetet att bli ojämnt mellan skolor. Ett barn ska

inte vara beroende av enskild personals tolkning eller erfarenhet för att få frågan ställd. Arbetet måste vara systematiskt, likvärdigt och kvalitetssäkrat i hela staden.

Vidare saknas idag möjlighet till samlad, aggregerad och avidentifierad uppföljning av förekomst och misstanke om könsstympning. Utan kunskap om omfattning är det svårt att utveckla förebyggande och sociala insatser, dimensionera stöd och säkerställa att arbetet når de barn som behöver hjälp. Uppföljning inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet är därför en nödvändig del av ett ansvarsfullt barnskyddsarbete.

Göteborg har särskilt goda förutsättningar att utveckla arbetet. Genom specialistkompetensen vid Vulvamottagningen på Angereds närsjukhus finns regional expertis kring medicinsk bedömning, behandling och stöd till utsatta flickor och kvinnor. Staden bör fullt ut ta tillvara denna resurs och utveckla tydliga samverkansformer för tidig upptäckt, remittering och stöd. Det stärker både rättssäkerheten och kvaliteten i arbetet.

Det är också viktigt att utveckla ett gemensamt metodstöd för personal inom elevhälsa och förskola. Ett sådant stöd ska ge vägledning i hur frågor ställs på ett barnrättssäkert och professionellt sätt, hur bemötande ska ske, hur dokumentation ska göras och hur uppföljning säkerställs. Metodstödet ska bidra till trygghet för personalen och till ett likvärdigt arbetssätt i hela staden.

När det gäller elevhälsoenkäterna är dagens breda formuleringar om hedersrelaterat förtryck inte tillräckliga för att alla barn ska kunna identifiera sin situation. För många barn är begreppet abstrakt. Ett barn kan vara utsatt utan att själv uppfatta det som hedersförtryck. Därför behövs mer konkreta och åldersanpassade frågor som gör det möjligt att ta ställning med ett tydligt ja eller nej. Genom strukturerad frågelogik kan detta göras utan att kompromissa med barnets integritet eller enkätens pedagogiska utformning.

Förslaget innebär inte att nya organisationer skapas eller att uppdrag utökas i grunden. Det handlar om att tydliggöra, kvalitetssäkra och följa upp ett arbete som redan ligger inom nämndernas ansvar. Göteborg ska inte enbart ha övergripande ambitioner i arbetet mot hedersrelaterat våld. Staden ska säkerställa att de mest utsatta barnen faktiskt identifieras och får det stöd och den vård de har rätt till.